

УДК. 792.02:378.016 (072)

ВК11 «РЕЦЕНЗЕНТСЬКИЙ ПРАКТИКУМ»

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
для студентів художньо-педагогічного факультету**

освітньо-професійна програма “Сценічне мистецтво. Режисер”

спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»

**кваліфікація «Бакалавр сценічного мистецтва,
режисер драматичного театру»**

Рівне – 2025

Рецензентський практикум. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань для студентів художньо-педагогічного факультету, здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Сценічне мистецтво, Режисер», спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», кваліфікації «Бакалавр сценічного мистецтва, режисер драматичного театру» / Рівненський державний гуманітарний університет; розроб.: З. О. Захарчук. Рівне. 2025. 27 с.

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри театральної режисури

Протокол від 4 вересня 2025 року № 9

Завідувач кафедри
театральної режисури

_____ (Борейко Г. Д.)

Методичні рекомендації схвалено
навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету
Протокол від 29 вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії

_____ (Власюк О. П.)

М е т а курсу – оволодіння навичками усного та письмового мистецтва аналізу творів театральної критики: рецензій, творчих портретів акторів. Курс у повній мірі сприяє розширенню та поповненню знань студентів про функціонування театального мистецтва України ХХ–початку ХХІ століть, зокрема про театральну практику як минулих років, так і сучасну, акумулює передовий досвід митців театральної царини. Таким чином, головним об’єктом вивчення та опрацювання студентами стають театрознавчі портрети вистав режисерів-майстрів, написаних провідними критиками-мистецтвознавцями. Історія сценічних постановок, їх особливості, виявляють специфіку національної сцени України, сприяють формуванню високої постановочно-акторської культури майбутніх режисерів, їх світогляду, ерудиції та компетентності.

З а в д а н н я курсу :

- ознайомлення з різновидами та специфікою творів театральної критики як складовою театрознавства;
- вироблення навички професійного аналізу основних компонентів вистави: драматургії (ідейно-тематичну, сюжетно-композиційну та емоційно-образну своєрідність), акторського виконання, режисури, художньо-декоративного, світлового та музично-шумове оформлення в їх тісному взаємозв'язку, як органічних елементів єдиного художнього твору;
- закріплення знань про драматургічний базис: історію написання п'єси, авторські переклади;
- поповнення знань про сучасну театральну практику режисерські сценічні прочитання авторської драматургії в історії постановок, акторів, художників-сценографів, композиторів, балетмейстерів-хореографів;

- удосконалення культури мовлення професійного спілкування – усного та письмового в оволодінні категоріальним апаратом рецензента.

Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин стац./заочн.
1.	1. Письмове опитування за темою 1. Види літературно-критичних творів в галузі мистецтвознавства. 1. Рецензія театральна на одну постановку. Розгорнута рецензія – критичний огляд. 2. Нариси про виконання актором однієї ролі та про ідейно-образне рішення режисером однієї постановки. 3. Театральний портрет майстра сцени. Критично-бібліографічна стаття, присвячена театрознавчій літературі. 2.Добір із відповідних рубрик фахових журналів «Український театр» і «Кіно-Театр» та опрацювання (проаналізувати вступ, основну частину та заключну): театральної рецензії на одну постановку; розгорнутої рецензії – критичного огляду на ряд постановок.	2/1
2.	1. Письмове опитування за темою 2. «Види літературно-критичних творів в галузі мистецтвознавства». 2. Добір з відповідних рубрик фахових журналів «Український театр», «Кіно-Театр» та «Український театр ХХ століття: Антології вистав» (ксерокс) та їх опрацювання (аналіз вступу, основної та заключної частини): театального портрета майстра сцени; критично-бібліографічної статті, присвяченої «театральним портретам» вистав театрів України ХХ–початку ХХІ ст.	2/1
3.	Письмове опитування за темою Методичні підходи до написання	4/1

	рецензії 1. Мета та організація підготовчої роботи для написання якісної рецензії (комплексний аналіз п'єси, критичні матеріали провідних літературознавців, енциклопедичні матеріали, звернення драматурга, рецензії на вже здійснені постановки). 2. Типові помилки у написанні рецензії. 2. Опрацювання рецензій із фахової преси.	
4.	1. Письмове опитування за темою «Методичні прийоми написання вступної частини рецензії на виставу. Зміст вступних фрагментів. 2. Опрацювання рецензій із фахової преси.	2/1
5.	1. Письмове опитування за темою «За темою «Методичні прийоми написання рецензії». Методичні прийоми опису режисерського трактування (інтерпретація) літературної основи. 2. Опрацювання рецензій із фахової преси.	2/2
6.	1. Письмове опитування за темою За темою «Методичні прийоми написання рецензії». Методичні прийоми опису акторської гри. Опис сценографії вистави. 2. Опрацювання рецензій із фахової преси.	4/2
7.	За темою «Методичні прийоми написання рецензії». Зміст заключної частини рецензії. 2. Опрацювання рецензій із фахової преси.	2/2
	Всього	20/10

Кожне практичне заняття стає черговим поповненням досвіду майбутніх режисерів-постановників сценічного втілення певної постановки.

Саме рецензії професійних театрознавців відіграють у цьому велику роль. Адже проаналізована постановка рецензентом вказує на важливі

компоненти вистави, які піддавалися аналізу, та які визначають рівень постановки: на їх позитивні сторони та недоліки.

В етичному тоні, зі знаннями про діяльність режисера, виконавську майстерність акторів, спеціалістів звуко-шумового оформлення, музичного та світлового, художньо-декоративного та інших театральних цехів рецензенти обґрунтовують свої критичні (як позитивні враження, так і зауваження) міркування, даючи повне уявлення про створену виставу, якість сценічного продукту. Рецензент виступає в ролі оцінювача вистави. Його суб'єктивізм є мінімальним, адже професійні якості не залишають місця для висловлювань необґрунтованих.

Майбутнього режисера опрацьована рецензія не тільки орієнтує на знання складових компонентів вистави, а й прищеплює йому професійне мовлення. З цієї точки зору опрацювання ряду рецензій також стає надважливим у навчанні майбутніх постановників.

З метою підвищення рівня професійної підготовки майбутнього режисера вже з початком вивчення курсу «Рецензентський практикум» вводиться обов'язкове опрацювання рецензій фахових журналів «Український театр» та «Кіно-Театр», Антології вистав «Український театр ХХ століття» на театральні постановки на кожному занятті: прочитавши та проаналізувавши певну рецензію на спектакль, студент складає коротку інформацію про рецензію, у якій зазначено, які саме аспекти піддані аналізу. Для цього наводимо показники, які чітко вказують що потрібно аналізувати в рецензії. Нижче наводимо зразок – переліку питань для оцінювання спектаклю. Такий перелік дозволить орієнтуватися в тому, на що звертати увагу.

Перелік питань для оцінювання спектаклю.

1. Вихідні дані рецензії:

1. Назва театру.
2. Автор п'єси та її назва.
3. Режисер-постановник, художник, композитор, світлооформлювач, музоформлювач, балетмейстер.
4. Дійові особи та виконавці.
5. Дата прем'єри та кількість зіграних вистав.
6. Дата перегляду вистави.

І. П'єса та доцільність її вибору

1. Ідейно-художні якості п'єси:

- 1) Чи зрозумілий і цікавий зміст?
- 2) Чи актуальні проблема та ідея?
- 3) Чи достатньо гострий головний конфлікт?

- 4) Яка композиційна побудова?
- 5) Чи наявні жанрові ознаки?
- 6) Наскільки глибокі та цікаві характери дійових осіб, їх мовлення?

2. Доцільність вибору п'єси:

- 1) Виховне та пізнавальне значення вистави для глядачів.
- 2) Значення вистави для підвищення творчого рівня акторського колективу театру.
- 3) Значення вистави для підвищення творчого рівня режисера.

II. Режисерський задум спектаклю

1. Ідея та надзавдання вистави. Чи відповідають вони ідеї п'єси та надзавданню, чи ні?
2. Наскрізна дія вистави та її втілення.
3. Головний конфлікт у виставі. Чи зазнав він змін у порівнянні з головним конфліктом п'єси? Якщо зазнав, то яких саме?
4. Головні події у виставі. Чи зазнали вони змін у порівнянні з головними подіями п'єси?
5. Композиційна побудова вистави. Чи зазнала вона змін у порівнянні з композицією п'єси? Якщо зазнала, то яких саме?
6. Кульмінаційна подія у виставі та її втілення. Чи відповідає вона кульмінаційній події п'єси?
7. Зміни тексту п'єси (скорочення, дописання). Які саме? Чи доцільні вони?
8. Час і місце дії у виставі. Чи зазнали вони змін у порівнянні з п'єсою? Якщо зазнали, то яких саме? Чи доцільні вони?
9. Режисерський акцент (якими засобами, де саме підкреслена у виставі ідея).
10. Жанр вистави. Чи відповідає він жанру п'єси, чи ні? Чому саме?
11. Загальна атмосфера вистави, її темпо-ритм. Чи відповідають вони ідеї та жанру вистави?
12. Мізансценування у виставі. Чи відповідає режисерський малюнок (мізансценування) ідеї та жанру вистави?

III. Виконавська майстерність акторів.

1. Чи вдало зроблений розподіл ролей?
2. Трактування персонажів п'єси: їх надзавдання, наскрізна дія. Чи відповідають вони ідеї та жанру вистави?
4. Втілення ролей: а) зерно образу. Розкриття образу в дії, в поведінці, в ставленні до подій, донесення другого плану.
б) Зовнішній малюнок образу і манера поведінки (зовнішня характерність): специфіка пластики, мовленнєва характерність, хода, голос, дикція, костюм, грим).

в) внутрішня характерність (внутрішній склад душі): спрямованість особистості, основні риси характеру (душевні якості), акторський темперамент, глибина почуттів, органічність перевтілення в образ, сприйняття та ставлення до інших дійових осіб, підтексти)

3. Чи відбувся акторський ансамбль в постановці? Якщо ні, то чому на вашу думку.

IV. Сценографія вистави

1. Зоровий (художній) образ та просторове рішення вистави. Чи відповідають вони ідеї та жанру вистави?

2. Декораційне оформлення вистави. Чи відповідає воно ідеї та жанру вистави?

3. Техніка подачі декорацій, зміни декорацій, тривалість антрактів. Чи не заважають вони художньому сприйманню вистави?

4. Мізансценійний малюнок, опорні точки). Чи дають вони можливість будувати мізансцени відповідно до ідеї та жанру вистави?

5. Костюми, реквізит, бутафорія. Чи відповідають вони жанру вистави, індивідуальній та соціальній характеристиці персонажів, стилю епохи?

6. Світлове оформлення. Чи відповідає воно художньому оформленню? Чи використовується світло як режисерський акцент?

V. Музичне оформлення вистави

1. Оригінальна музика чи добір?

2. Чи відповідає музичне оформлення ідеї та жанру вистави?

3. Функції музики та прийоми введення її до дії. Чи відповідають вони ідеї та жанру вистави?

4. Чи використовується музика як режисерський акцент?

5. Музичні номери; їх зміст, призначення, тривалість, місце, чи відповідають вони ідеї та жанру вистави?

6. Техніка подачі музики: якість виконання (механічний запис, живе виконання), гучність (чи заглушає музика акторів) тощо.

7. Виконання вокальних номерів: доречність, якість.

8. Шумове оформлення; його доцільність і техніка виконання.

VI. Пластичне вирішення вистави

1. Рівень пластичної культури режисерського вирішення (сценічний рух, сценічний бій, танці).

2. Режисура сценічного бою: техніка бою, якість пластичних трюків.

3. Доречність та достатність танцювальних номерів у спектаклі з урахуванням жанрової специфіки спектаклю, характерів дійових осіб?

VII. Елементи «паспортизації» вистави: афіша, репертуар та програмка вистави.

1. Яка якість матеріалів, що засвідчують готовність сценічного продукту: афіша – письмове оголошення про виставу; репертуар – календар показу вистав; програмка вистави – путівники і довідники про драматургію (автора, жанр) та створювачів вистави (режисерсько-акторський склад, представники художньо-постановочної частини, світлового та музично-шумового оформлення, перукарського, столярного цехів, технічного забезпечення сцени тощо)?

Нижче наводимо список рецензій із фахового журналу «Український театр» та «Кіно-Театр», на сторінках яких розміщені рецензії на вистави театрів України та матеріали театральних митців. Такий список дозволить студентові швидко зорієнтуватися у виборі рецензій для аналізу: чи відповідно якогось року, чи певних рецензентів тощо. У будь-якому разі список засвідчує наявність рецензій, їх авторів, а відповідно і стає основними даними для пошуку інтернет-ресурсів. Методичний кабінет кафедри (ауд.106) забезпечений журналами фахової преси.

Рубрика «Рецензії та огляди» журналу «Український театр»
2001

- 1.Єфимов В. Мистецтво вічне.
- 2.Єфимов В. Дві смерті і вічне життя Жанни Д'арк.
- 3.Жежера В. Кайдаше, чию грушу єдаше?
4. Заболотна В. Їм не однаково.
5. Уванішена Н. Притча про пристрасть.
6. Краснянська А. Хвала смерті, ганьба життю!
7. Кур Т. «Анна Кареніна: хроніка грішного життя і смерті.

2002

1. Величко Ю. Така запашна вистава.
2. Владимірова Н. «Театрали» з художньої академії.
3. Величко Ю. Випробування любов'ю, яке вигдав Карло Гольдоні.
4. Джерелянський П. Проторували власний шлях до Гоголя.
5. Гайшинець Н. Вдивляючись у розмиті обриси.
6. Єфимов В. Собор – на сцені. А в душах наших?
7. Єрмакова Н. Театр, який потребує обопільних зусиль.
8. Мазур Н. Золоті сторінки українського балетного театру.
9. Щостакова Д. Ляльковий дім Гедди Галер.
10. Мистецтво без кордонів.

2003

1. Величко Ю. Щеплення проти «вірусу зради».
2. Джерелянський П. І знову «свій серед чужих».
3. Єфимов В. Михайло Мельник читає Достоевського.

4. Канарська Г. Імені Леся Курбаса.
5. Коро стельова Т. Майстер-клас для нас.
6. Моцар Т. Різдвяна містерія-2003.
7. Чайка В. Повернення з забуття.
8. Шестакова Д. Картинки з буквара.

2004

1. Генсіцька І. Сонячний театр.
2. Клековкін О. Номо sasecz.
3. Кресан Н. Інтерпретація творів Лесі Українки на сцені сучасного театру.
4. Моцар Т. Частіше вдивляйтеся у себе.
5. Павлова А. «Дядя Ваня» двадцять першого століття.
6. Соколенко Н. Ревізія-фантом або естетизація кітчю.
7. Шевченко Т. Спадщина «державної зради».

2005

1. Гуменюк В. Вистава ярка, концептуальна.
2. Величко В. «Собор» – мовою сцени.
3. Соколенко Н. «Весна з шумовинням карнавалу».
4. Ініфіковані тотальною безпритульністю.
5. Шевчук А. Історія крізь призму.

2006

1. Гуменюк В. Всупереч життєйській гіркоті.
2. Зарівна Т. Історія Непокірної між музеєм і часом.
3. Коломієць Р. Іван Франко: мужність заглянути у себе.
4. Коротченко М. Плач за квітом.
5. Неволов В. Наближення часу істини.
6. Чепеалов О. Актор – то дивовижний світ.
7. Якунін В. Нотатки режисера на полях театральних програмок.

2007

1. Бойко Б. Комедія зречень: бурсацькі забави.
2. Величко Ю. Театр абсурду... за Антоном Чеховим.
3. Веселка С. Мозаїка або п'ятнадцять миттєвостей заньківчан.
4. Кузнецова Ж. Ревізія нашим душам.
5. Малікова Д. Вистава-привид
6. Сльозко О. Вистава про вистраждане кохання.
7. Хорошко Г. Чехов – назавжди.
8. Хорошко Г. Фантазії для театру, хору та посвяченого глядача.

2008

1. Заболотна В. Театр і ми в ньому: на порозі нового сезону.
2. Коваленко Ю. День Вікторії.

3. Коломієць Р. Добро й краса – поняття невіддільні.
4. Кузнецова Ж. Спокуса доброти.
5. Кузнецова Ж. Гастрольні враження.
6. Неволов В. Трагічний оптимізм неповторної доби.
7. Неволов В. Подорож у часі.
8. Рубінський О. Прем'єри і дебюти на сцені театру ляльок.
9. Соколенко Н. На підступах до діалогу.
10. Соколенко Н. Травневі ночі в українському Луврі.
11. Швець М. Театр методу і практики.
12. Юзюк І. Единбург 2008: рік гуцулів.

2009

1. Веселовська Г. Гоголів рік
2. Грицук В. Шинеля для «королів», «королев» та «королевичів»
3. Коваленко Ю. Місячна омана «Майської ночі»
4. Марчук Л. Зірка в серце впала кожному глядачеві
5. Овсянникова А. Трагедія, що викликає бажання жити
6. Олясова С. Квітник трагічних непорозумінь
7. Підлужна А. У човнику гоголівських долонь
8. Сльозко О. Є ще порох у порохівницях!
9. Чужинова І. Вічно живі

2010

- Ірина Чужинова. Злочин без строку давності.
Ельвіра Загурська. Любов є і за неї варто боротися.
Юлія П'ятецька. Безбожна комедія.
Валентина Грицук. Танці лісових духів.
Надія Соколенко. В останню путь.

2011

- Агнеса Виноградова. Нетрадиційна «Чайка».
Ярослава Кравченко, Про двох...
Юлія П'ятецька. Квіти для автора.
Маргарита Бальміна. Є саме життя.
Юлія Коваленко. Нова доба театру.
Ольга стельмашевська. Ті, що танцюють у темряві.
Ольга Мурашко. Переслідуваний тінню (Камю, Калігула, Куделя і Павлюк).
Ірина Чужинова. Сестри милосердя.
Ірина Мелешкінка. У смертельних обіймах.
Надія Соколенко. Три поверхи без матів і вишивані рушники на згадку...

2012

- Ігор Юзюк. POINT OF NO RETURN.

Ірина Чужинаова. Теорія деградації.
Ганна Веселовська. Про життя, яке спливає.
Юлія Коваленко. Казки дотепної бабусі.
Олена Варварич. Благо, якого немає.
Юлія Коваленко. Революція в жанрі трагіфарсу.
Анастасія Гайшенець. Зіграти натовп.
Ірина Германюк. Синдром тьоті Моті.
Світлана Гудзь-Войтенко. Театр, що окрилює.
Тетяна Довгань. Життя прекрасне, громадянине Подсекальник!
Надія Труш. До глядача – з любов'ю. Юлій Чернюк. Між страхом і любов'ю.
Ірина Мелешкіна. Вогонь, що мерехтить.
Ганна Веселовська. Вкотре про зайців.
Володимир Федоров. Бенкет під час чуми.
Юлія Коваленко. По той бік буття.
Лілія Бевзюк-Волощинга. Про вічне...
Софія Триколенко. Образи в «образі»
Ірина Чужинаова. Ціна свободи.

2013

Анастасія Гайшенець. Війна в твоєму домі.
Маргарита Карпющенко. Вбити в собі мистецтво.
Олена Біцан. У колі вогню.
Адаліна Єфіменко. Від сутінків богів до сутінків людей.
Юлія Коваленко. Територія плутаних стосунків.
Юлія Коваленко. Брутально-ніжний... Макдонах.
Юрій Величко. «Щеплення проти зради».
Петро Джерелянський. І знову «свій серед чужих».
Анастасія Гайшенець. Естетика трансгресії.
Ірина Зубченко. Самотність у натовпі.
Надія соколенко. Брутальність vs манірність
Анна Липківська. Земля, темна, потріскана, порепана.
Роман Любарський. Халат для хазяїна.
Надія Соколенко. Мутація тирана.
Маргарита Корнющенко. Побачити «Онєгіна» та... (не) патріотичні нотатки з Санкт-Петербурга).
Інга Долганова. Повернення до себе.
Світлана Нечипоренко. Ти любиш усе легке, швидкоплинне. Моновистава-діалог Михайла Мельника про Любов в Самотність.
Олена Ястремська. Подарунок від Санта Клауса.
Марія Гудима. Краще пізніше, ніж ніколи. Балети Стравінського в Одесі.

Катерина Тимура. А вона таки зберегла ту машинку.

2014

Віталій Жежера. Кишенькова Одіссея.

Ірина Чцжинова. Ціна свободи.

Ірина Чужинова. Ціна свободи.

Надія Соколенко. Перший пішов.

Алла Підлужна. Крововилив любові.

Інга Долганова. Ні, не однаково мені!

Марія Цигилик. Уроки про Тараса і любов до України.

Ірина Мелешкіна. Собача будка як модель світу.

Юлія Коваленко. Казанова: сни про щастя та смерть у Венеції.

Марія Гудима. Одеське крейдяне коло.

Ден Гуменний. Гайдамаки ХХ сторіччя.

Любов Куйбіда. Перші рішучі.

Маргарита Корнющенко. Від нуля до безконечності.

Ганна Веселовська. Венеційський сувенір.

Майя Гарбузюк. «Двоє у найвищому ступені.

Алла Підлужна. Небезпечне перехрестя.

Дарія Хроботова, Дві харківські долі «Назара Стодолі».

Ірина Зубченко. Мандрівні зірки.

Валентина Грицук. Любов за ґратами. Леся Тихменева. Експедиція у потойбіччя.

Маргарита Корнющенко. Страшна казка про Коріолана.

Надія Соколенко. Риштування... і орден на шию.

Галина Цимбал. «ДОНБАС» і кодони в серцях.

Наталка Кандибка. Право на постріл.

2015

Інга Долганова. Прощення не буде?

Ірина Сужинова. Епоха руйнування.

Марія Гудима. Пекельні пристрасті.

Вікторія Янівська. Прощення не буде?

Майя Ганрбузюк. Одна земля – одні хрести.

Ірина Чужинова. Калейдоскоп Ілюзій.

Надія Соколова. RHINOPATІ.

Маргарита Конющенко. Зірковий час.

Точка неповернення.

Юлія Коваленко. Код етносу.

Надія Слокдденко. Грати, співати, любити.

Дар'я Шестакова. Паролі доступу.

Надія Соколенко. Квіти для Біллі.

Алла Підлужна. Гримить!..

Юлія Щукіна. Відпусти народ мій!

Дар'я Шестакова. Майже смішна історія, абр казка для дорослих дітей.

Вікторія Ільків. У пошуках Франка. Розвідка-екскурсія.

2016

Рита Нетребенко. Сумний ангел.

Ганна Веселовська. Шо у нас не так?

Надія Соколенко. Театр пам'яті і притомності.

Віталій Жежера. Ляльки в руках стихії.

Юлія Коваленко. Святі та грішні.

Молодий Український театр, №3. 2016 р.

2017

Маргарита Корнющенко. Україна містична у собачій будці.

Галина Дуб. NOVF OPERA. Під мікроскопом.

2024

Вибрані відгуки експертів У фестивалю-премії «Гра» на вистави театрів Харкова, Полтави, Кривого Рогу, Києва, Рівного, Львова, Івано-Франківська (прем'єри 2022/2022 років)

*Олександр Островський, Юлія Щукіна, Юлія Бентя, Анна Білик, Сергій Васильєв. Диспути під Сузір'ям Єдинорога (постдокументальний мюзикл «146 зірок, видимих неозброєним оком» Оксани Данчук, прем'єра 2021 рік. Громадська організація «Мистецька майстерня «Драбина», Львівський академічний драматичний театр імені Лесі Українки. Режисер – Дмитро Захоженко).

*Сергій Васильєв. Старий і горе. Батько» Флоріана Зеллера, прем'єра 2021 року. Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра. Режисер – Стас Жирков).

*Юлія Бентя, Сергій Васильєв. Фрекен Бок, приятелька Малюка і Карлсона. («Білка, яка прожила 100 років» Олега Михайлова, прем'єра 2021 року. Київський академічний театр «Золоті ворота». Режисер – Стас Жирков).

*Людмила Олтаржевська, Юлія Бентя, Ольга Стельмашевська. Харків. Королівська опера. (Харківський національний академічний театр опери і балету імені Миколи Лисенка «Схід опера». «Вишиваний. Король України» Алли Загайкевич, лібретто Сергія Жадана, прем'єра 2021 року. Режисер – Ростислав Держипільський.

*Роман Лаврентій, Ольга Стельмашевська, Юлія Щукіна. Діалог людини з Богом. («Вертеп. Небарокова містерія», прем'єра 2021 року. Громадська організація «Ігня Корда»).

*Ольга Стельмашевська, Юлія Щукіна, Скриня Пандлори. (Прем'єра 2021 року, Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра, режисер – Тамара Трунова.

*Юлія Бентя, Сергій Васильєв, Олександр Островський, Зло називається злом. («Зернохвище» Наталки Ворожбит, прем'єра 2022 року, Рівненський обласний академічний музично-драматичний театр).

Олексій Паляничка. Вороги. Історія любові.

Єва Нечипоренко. Закоханий Карабас Барабас. Режисерський портрет Максима Голенка. Курсова робота.

Ганна Шерман. У театр прийшли люди нової генерації. Інші підходи до постановок привабили глядача. *(Розмова з Богданом Бенюком)(Матеріали до творчого портрету).*

Олександр Саква. Друга ріка. *(Огляд колишніх вистав франківців).*

Анастасія Германова. Кирило Кашліков: «Нині театр – це місія». Ганна Веселовська. Театр як жертва війни. Роздуми про війнні конфлікти в житті й на сцені. *(Про вистави з воєнною проблематикою)*

Маргарита Ткач. Хроніка тяжких тижнів. Про важливі театральні події в Україні після 24 лютого 2022 року.

Маргарита Ткач. Шекспір. Загибель ескадри. («Отелло». Національний театр імені Леся Українки, Київ. Постановка Давида Петросяна).

Анатолій Хостікоєв. Чи ти молилась на ніч, Дездемоно? «Отелло». Пристрасті за Шекспіром. («Отелло». Національний театр імені Леся Українки, Київ. Постановка Давида Петросяна).

Сергій Маслобойщиков. Отелло та його сіамські близнюки. («Отелло». Національний театр імені Леся Українки, Київ. Постановка Давида Петросяна).

Матеріали до творчих портретів театрів прифронтових і прикордонних міст:

Єва Рисик. За 30 кілометрів від лінії фронту. (Розмова з Ольгою Донік – актрисою й театальною критикинею, директоркою та художньою керівницею муніципального театру «Дім актора» про роботу театрів Запоріжжя).

Ольга Донік Закохані у міфи міста. (Спектакль «ПЕРЕПОВІДАКИ. Легенди Запоріжжя», прем'єра 7 жовтня 2023 року, Музей архітектури Запоріжжя, режисерка Олена Павлухіна).

Олександр Маншилін. Про що цей танець. («Як то сталося, що все склалося?»), Театр танцю в Запоріжжі, режисер Тетяна Тізенберг).

Наталка Кандибка. «Я прийшов не для обслуговування публіки. Я тут, бо мені цікаво». (Розмова з Віктором Поповим, режисером Запорізького муніципального театру-лабораторії VІЕ).

Наталка Кандибка. «Я не маю права на страх». Задум постановника працює тільки в певному просторі, – вважає (Розмова з Геннадієм Фортусом, головним режисером Запорізького театру юного глядача).

Наталка Кандибка. Переходимо на короткі вистави». (Розмова з акторкою Запорізького театру юного глядача, режисеркою Олесью Плахоткіною)

Інеса Атаманчук. VII сезон театру «СВІЯ» та I сезон театру «Мотлох» (Запорізький дитячий театр «СВІЯ», матеріали до портрету театру).

Ангеліна Велика. Зорі крізь дірку в стелі. Наше головне завдання – говорити зі сцени, що Україна є й буде, – каже про роботу його Розмова з директором Чернігівського драмтеатру Сергієм Мойсеєнком.

Ангеліна Велика. «Шукаємо універсальні ходи, випускаємо бюджетні проєкти». (Розмова з головним режисером театру ляльок м. Чернігів Віталієм Гольцовим).

Віталій Жежера. О шостій вечора після війни». (Розмова з актором і режисером Чернігівського Молодіжного театру).

Юлія Щукіна. «Хвилі харківського моря». (Про Харківські театри).

Юлія Щукіна. Сподіваюся, ти живий, хлопче з баулом. (До творчого портрета актора і режисера, нині командира відділення інженерно-саперної роти Євгена Сафонова).

Марина Дербас. «Хочемо виставу про Шевченка в жанрі опери-кабаре». Про здобутки й виклики розповідає режисер Харківської опери Армен Калоян.

Ірина Голіздра. Суми: вісім прем'єр та п'ять концертних програм за сезон. І мобільний додаток театру.

Ірина Голіздра. Луганськ – театр двічі переселенець.

Ірина Голіздра. Маріуполь: ідея незламності.

Ірина Голіздра. Театр Terra Inkognita: екзистенційна філософія. (Про недержавний театр Маріуполя).

Ірина Голіздра. Херсон: після окупації. (Про Херсонський обласний музично-драматичний театр імені Миколи Куліша, керівник Олександр Книга).

Віктор Гриневич. Люди на паралелях. (Драматична історія Херсонського театру ляльок).

Юлія Самборська. Позивний «Авдей».

Тарас Федорчак. Легенда про нас. «Червона рута» Наталки Ворожбит у заньківчан.

Маргарита Ткач. Носоріг гніздечко звив на стриху. (Буря» за Вільямом Шекспіром, режисерка Оксана Дмитрієва).

Юлія Щукіна. Уроки шляхетності. In *memoriam* Богдана Козака.

Юлія Бентя. Терор і тіло. Львівська опера в рамках проекту Василя Вовкуна «Український прорив» представила «Діалоги кармеліток» Франсиса Пуленка. Віктор Гриневич. Любов після апокаліпсису. (Romeo&Jyliet, Івано-Франківський театр імені Франка).

Віталій Жежера. Розбита клепсидра («Макбет», Київський національний театр імені Франка).

Ірина Голіздра. Технології vs актори («Макбет», Київський національний театр імені Франка).

Віталій Жежера. Третій (Richard III, Закарпатський театр братів Шерегіїв, Ужгород).

Оксана Леоненко. Бард на морі (Багато галасу з нічого», Луганський облдрамтеатр.

Сергій Федака. З-поміж двох десятків персонажів залишили п'ятьох (Король Лір», Ужгородський театр-студія переселенців УЖіК)

Наталія Шевченко. На *I*t, вистава про виставу, яка не відбулася і відбулася знову («Гамлет», Київський театр на лівому березі Дніпра).

Матеріали про шекспірівські постановки 2014 – 2015 років:

Ангеліна Велика. «Це цікаво розпаковувати». Дмитро Олійник зіграв у чотирьох постановках за п'єсами Шекспіра . (*Матеріали до творчого портрету актора.*

Інга Долганова Що народжується в тиші. («Макбет». Театр Драміком, Дніпро. Прем'єра 29 березня 2025 року. Режисер – Лінас Зайкаускас).

Дар'я Москвітін. Жінкам дали голос, але він – чоловічий («Макбет». Театр Драміком, Дніпро. Прем'єра 29 березня 2025 року. Режисер – Лінас Зайкаускас).

Вікторія Корнієнко. Сон літньої ночі: три постановки, один режисер (Херсонський театр імені Куліша, 2020. Одеський ляльковий театр, 2022. Миколаївський драмтеатр, 2024. Режисер Євгеній Рєзніченко).

Іван Гуляй. Хто придумав Гамлета?.(Гамлет Вавилон». Прем'єра грудень 2013 року. Театральна компанія Dollrmen. Україно-швейцарський проєкт. Постановка Дмитра Костюминського).

Вітер зі Сходу. За матеріалами III Альманаху фестивалю-премії «Гра», 2020. (H-Effect. ГО «Арт Діалог»). Міжнародний проєкт (Україна, Польща, Німеччина). Прем'єра 2020 року. Драматургиня – Йоанна Віховська, за мотивами «Гамлета» Вільяма Шекспіра та «Гамлет-машини Хайнера Мюллера. Режисерка – Роза Саркісян).

Шляхетність вар'ятства. (Дванадцята ніч, або Що захочете. За матеріалами III Альманаху фестивалю-премії «Гра», 2020. (Прем'єра 30 травня 2019 року.

Спільний проєкт Сучасної школи англійської мови English Among People, громадської організації «Елеос» Україна», та Івано-Франківського національного театру імені Франка. Режисер Олексій Гнатковський).

Іван Гуляй. Передзвін порожніх відер. («Король Лір» Дмитра Захоженка у столичному театрі на лівому березі Дніпра).

Віктор Гриневич. Монарх на скамокаті. («Король Лір». Полтавський театр імені Гоголя. Прем'єра – 5 жовтня 2024 року. Постановка Сергія Павлюка).

Оля Уточкіна. Гамлеът – хам (пізнішf назва – radioHamlet). Запорізький театр-лабораторія Vie. Прем'єра – червень 2021 року. Режисерка Яша Гудзенко-Тобілевич).

Анна Філімонова. Крізь шви ляльки. («Гамлет». Львівський театр «і люди, і ляльки». Прем'єра 2017 року. Постановка Олексія Кравчука).

Анна Духовична. Піщане коло. («ГШамлет», Вінницький академічний музично-драматичний театр імені Садовського. зРежисер – Тарас Мазур)

Іван Гуляй. Чому ми троянці? («Кроїл і Крессіда». Прем'єра 2016 року. Спільний проєкт Moving Theatre (Велика Британія) та Київського театру на Подолі).

Анна Філімонова. Бути чи не бути сицилійським лимоном. Інтерв'ю з режисером Романом Братковським та художником Дмитром Редькою. («Зимова казка», Прем'єра 2024 року. Івано-Франківський ляльковий театр імені Марійки Підгірянки).

Метла Микола. І прийшов Фортінбрас. («Гамлет», Прем'єра 2019 рокує. Краматорськ, аматорський театр «Бам-Бук». Постановник – керівник театру, Микола Метла.

Ольга Срібна. Дуже жорстокий, дуже цікавий. («Річард III». Київський театр «Золоті ворота». Прем'єра 2018 року. Драматург – Давід Шлізінг. Режисерка – Кромвелія Кромбгольц).

Мар'яна Семенишин. Випалений рай. («Отелло» за Вільямом Шекспіром в перекладі Олександра Грязнова. Київський театр драми і комедії на лівому березі Дніпра). Режисерка – Оксана Дмитрієва.

Ганна Веселовська. Історія кохання – це лише тло для важливої розмови. («Отелло» за Вільямом Шекспіром в перекладі Олександра Грязнова. Київський театр драми і комедії на лівому березі Дніпра). Режисерка – Оксана Дмитрієва.

Де зустрічаються зниклі безвісти За матеріалами газети «День», 12.02.2015. («Комедія помилок». Чернігівський драматичний театр імені Тараса Шевченка. Прем'єра – січень 2015 року. Режисер – Сергій Бакіров).

Сергій Васильєв. Андрій Жолдак у рідному «Домі» та геть незнайомому ландшафті.

Алекс(Size) САХНО-ГАНДЗМАХЕР, США. «Гамлет» на засміченому пляжі:
рок-опера Леся Подерев'янського, що перевертає Шекспіра з ніг на голову

***Рубрика «Прем'єри» та «На сценах» журналу «Кіно.Театр»
2001***

1. Брюховецька Лариса. «Нескорений».
2. Ганжа Леся. Професійна помста.
3. Грицук Валентина По-сусідськи з примарами.
4. Грицук Валентина У магічному колі куркульського гумору.
5. Грицук Валентина. Гіперболи в саду.
7. Грицук Валентина. Замальовки та режисерські уподобання.
8. Грицук Валентина. Не вірю брехунам.
9. Дискант Вадим. Кого захистить адвокат «Мартіана»?
10. Іванишина Лариса. «Картка любові».
11. Карпенко Андрій. Ефект «дежавю» у перетвореннях «Пігмаліона».
12. Косів Михайло. Політик на митрополичому престолі.
13. Шевченко Олена. Поворот.
14. Луцький Лукаш. Аркодужний Бетховен.
15. Мазур Ніна. Скільки сторін у трикутнику?
16. Мірошниченко Надія. «Зомбовані» на трагедію.
17. Підлужна Алла. «Я в серці маю те, що не вмирає...».
18. Саква Олександр. Дванадцятий стілець Орфея.

2002

1. Владимірова Наталя. Драматична чуттєвість балету.
 2. Грицук Валентина. Інший («Отелло»).
 3. Грицук Валентина. Казка після весілля.
 4. Грицук Валентина. Оркестрова заметіль.
 5. Грицук Валентина. Несмачний фашизм.
 6. Грицук Валентина Кассандра серед вишитих правдоподібностей.
 7. Кандинська Віра. Карнавал під мистецьким ДАХом.
 8. Кирилова Ольга. Сирин або Сфінкс.
 9. Лункова Вікторія. Хто боїться?
 10. Мазур Ніна. Що там, під маскою?
 11. Мироненко Марина. Бурсацьке шабадабада.
 12. Суботіна Любов. Кому потрібні мертві душі?
 13. Суботіна Любов. Фантазії і фантоми Олени Богатирьової.
 14. Суботіна Любов. Чи бувають сумні комедії?
 15. Чепалов Олександр. Сеанс чорної магії з наступним її викриттям.
- Рубрика «Прем'єри» «Кіно-Театру»

2003

1. Веселовська Ганна. Діагноз: Тартюф.
2. Веселовська Ганна. Диктатура від Едіта. Живий театр у Донецьку (інтерв'ю з М. Бровуном).
3. Кандинська Віра. «Місяць кохання».
4. Діалог з класикою.
5. Кандинська Віра. Дім, де стаються дива.
6. Саваневська Софія. Про воскресеніє барокової драми.
7. Непомічена інтрига.
8. Свято Роксоляна. Міф про вміст львівського кошика («Сон»).
9. Янас Любов. «Одержима» на львівській сцені.

2004

1. Божко Аліса. Людина і гріх.
2. Брюховецька Лариса. Поет у в'язниці («Палімпсест»).
3. Бувайлик Оксана. Стейнбак по-українськи.
4. гайшенець Анастасія. Литовець, одержимий Чеховим.
5. Грицук Валентина. Revoir «Маринований аристократ».
6. Кайнен Тенет. Київ не Брайтон Біч...
7. Кандинська Віра. Лабіринти барокових снів.
8. Кандинська Віра. Особливості студентського чаювання.
9. Кандинська Віра. Під знаком майстра.
10. Кононенко Тетяна. Небезпеки самопізнання: театральна шизоїдність.
11. Косенко Анна. Роберто Зукко: герой чи антигерой?
12. Крук Ганна. Евентуально, Фройд...
13. Левченко Олена. Передчуття трагедії.
14. Свято Роксоляна. Знову про німецьку драматургію.
15. Слава Степнов: «Свої спектаклі я роблю для себе».
16. Стефанова Нонна. Театр «Актор»: велике у маленькому.
17. Чепалов Олександр. Кому в Україні жити добре? Чому Фройд? Бесіда з Григорієм Кладієм.

2005

1. Багіров Андрій.: «Мій театр – це підтримка особистості».
2. Брюховецька Лариса. Донецьк. Сім кроків за горизонт.
3. Брюховецька Лариса. Як домогтися правди.
4. Гольдшъейн Олекса. Вона була доброю дівчинкою
5. Кандинська Віра. Від великого до смішного.
6. Кандинська Віра. Кохання в стилі модерн.
7. Кандинська Віра. Чекаючи на Шекспіра.
8. Косенко Ганна. «Макбет» по-українськи.

9. Селіванова Вікторія. Брати Карамазови.
10. Фиряєва Оксана. Цвіт нетутешнього саду («Рудольф Нурєєв Романа Віктюка»).
11. Фиряєва Оксана. Були собі батько з сином.
12. Чепалов Олександр. «Хрещений батько» зі Швеції в Україні.

2006

1. Брюховецька Лариса. Принадність наївного або Фемінізм по-українськи.
 2. Бувайлик Оксана. «Хол ідей».
 3. Васильєв Євген. Перемога над «Берестечком».
 4. Грицук Валентина. З води та піску.
 5. Грицук Валентина. Імідж бабія.
 6. Іванишина Лариса. Ескізи Світлани Ватаманюк.
 7. Кандинська Віра. Київська «Махабгарата».
 8. Островерх Ольга. Труднощі перекладу.
 9. Свято Роксоляна. Палац ляльок і дітей.
 10. Свято Роксоляна. Про нелегалів, Орфеїв та варварів.
 11. Селіванова Вікторія. Чекаючи на варварів.
 12. Соколенко Надія. Єднання газопроводом.
 13. Шевченко Людмила. Чия біда, того й вина...
 14. Чепалов Олександр. Герої комедії Гоголя.
 15. Черкащина Марина. Опера Вагнера в інтерпретації українських митців.
- Чепалов Олександр. Актор – дивовижний світ.
Світлана Веселка. Фрески або крок на нову територію.

2007

1. Васильєв Євген. Бережись закоханої!
2. Велимчаниця Ольга. Спроба епічного театру?
3. Веселовська Ганна. Театр за законами бізнесу.
4. Грицук Валентина. Концентрат життя.
5. Грицук Валентина. Віват, Смородіна!
6. Грицук Валентина. Іграшковий Макбет.
7. Грицук Валентина. Паразитки в центрі Моцарта.
8. Грицук Валентина. Четверта сестра не від Чехова.
9. Загорська Ельвіра. Приречене кохання.
10. Липківська Ганна, Загорська Ельвіра. Із племені зубрів театральної справи.
11. Собіянський Віктор. Пітер Брук розкриває секрети.
12. Шевчук Оксана. Мистецький дар Іванові Франку.

2008

Ольга Велимчаниця, Анна Погрібна. Весілля Фігаро.
Андрій Тулянцев. «Мойсей» перше як драма.
Григорій Засланець. Як пожвавити театральний процес.
Роксоляна Свято «Задунаєць за порогом»: химери інтерпретації.

2009

Ольга Велимчаниця.»Легенда про Фауста»: неомюзикл чи неомістерія?
Анна Погрібна, Ольга Велимчаниця. «Солодка Даруся»»: парадокси інсценізації.
Віра Доленко. Голос Едіт Піаф
Ольга Велимчаниця. Як Гоголя грають.
Олена Левченко. Вимовлена легкість театального буття.
Ольга Велимчаниця. Враження від «зовсім неймовірної події на дві дії».
Олексій Кужельний. Вагоміше за текст.
Розповідь невідомого. Стенограма обговорення вистави у Меліхово.
Ганна Липківська. Радію успіхам Луцького театру.
Ельвіра Загурська. Декілька думок про властивості зілля.
Майя Гарбузюк. Одруження за Гоголем.
Ольга Велимчаниця, Анна Погрібна, Лілія Куль. Гогольfest. Уривки.

2015

Журнал «Кіно-Театр» <http://archive-ktm.ukma.edu.ua/arhiv.php>

2016

Ольга Велимчаниця. Історичний документ на часі.
Юлій Швець. Величність вибору чи нікчемність уподобань (огляд харківських вистав).
Лариса Наумова. Ці масштаби, ці радості...
Олена Крутова. Зла пристрасть.
Роксоляна Свято. Гавел між політикою та мистецтвом, або Операція «Санація».
Лариса Тарасенко. Мюзикл на хвилі інтелектуального драйву.
Ольга Велимчаниця. І класика, і сучасність (херсонські прем'єри).
Ніна Логвинова. Режисерські глибини вистави Степана Пасічника.

2017

Лариса Іванишина. Три сестри: безвихідь.
Лариса Брюховецька. Смак свободи.
Лариса Наумова. Поезія Василя Стуса. Контрабас. Ритм.
Юлія Костюк .«Річард III» – кривавий шлях до влади.
Юлій Швець. Наш будинок існує в нашій пам'яті.
Устина Вовк. Не Фауст і не Мефістофель
Галина Павленко. На зламі.

Устина Вовк. А Спаситель стоїть з хлібом...

Устина Вовк . Спогад про Саломею».

Устина Вовк. Украдене щастя... Яке воно?

Олена Крутова. «Украдене щастя». Доля – одна на трьох.

Юлій Швець. Хлопчик з рушницею, або Втілення Духу.

Устина Вовк. Українська інтерпретація шекспірівського сюжету.

Олена Крутова. Аристократ духу на вогнищі згуртованої брехні

Устина Вовк. Прислухайтесь: «Так казав Заратустра».

Ольга Велимчаниця. Іди, живи.

Устина Вовк. «Формули Екстази»... Антонич... Поетичний театр у Львові.

2018

Юлій Швець . Будинок з «химерами».

Вікторія Поліненко. Літня пані звинувачує, закликає, страждає та висиджує

Олена Крутова. Рідні і чужі.

Устина Вовк. Життя коротке, мистецтво вічне.

Юлій Швець. Культурна політика».

Устина Вовк. Епічне полотно про повоєнне покоління.

Юлій Швець. Акт екзистенції, або Втрата мети.

Світлана Максименко. Чому заходить сонце?

Дмитро Дроздовський. Кати і жертви «Війни» Ларса Нурена.

Валентина Галацька. Пластична закодованість буття.

Лілія Бевзюк-Волошина. Особливий театральний простір.

2019

Устина Вовк. Гнат Хоткевич на сцені заньківчан.

Вікторія Котенок. Очищення історії та душі.

Олександр Саква. Сповідь на трьох.

Світлана Дзюба. Херсон показав сучасні драми в Києві.

Лариса Брюховецька. Кар'єра Степана Радченка й атмосфера двадцятих.

Вікторія Котенок . Гірка історія про «солодку» Дарусю.

Вікторія Котенок. «Коріолан»: перемога людяності.

Юлій Швець. Нові часи: театр проти.

Вікторія Котенок. Порцеляновий кролик: вистава для сімейного перегляду.

Ольга Брюховецька. Від театру воєнних дій до театру Шекспіра: Project«W» Veterans, Volun.

Лариса Іванишина. Твір, що вже став сакральним.

Дмитро Павленко. Вистава на двох.

Вікторія Котенок. Історія «солом'яного» кохання.

Вікторія Котенок . Гарантія два роки»: пошуки щастя.

2020

Вікторія Котенок .«Зойчина квартира», або Війна триває.
Валентина Грицук. Казка після весілля.
Марина Мироненко. Бурсацька шабадабада.
Любов Суботіна. Кому потрібні мертві душі?
Наталя Владимірова. Драматична чуттєвість балету.
Юлій Швець. Діти райка на шляху до раю.
Юлій Швець. Різдво козацьке: не вір, не бійся, не проси.
Юлій Швець. «Минає літо»: «Verba» в Національному театрі.
Вікторія Котенок. Гештальт-терапія.
Вікторія Котенок . Мед із присмаком «війни».
Лариса Залеська-Онишкевич. Як це – бути «Іншим»?
Вікторія Котенок. Колективне вбивство.

2021

Олександр Саква. Техніка гри в почуття
Юлій Швець. Кайдашева сім'я: вчора, сьогодні... завтра?
Вікторія Котенок. Чарівний світ Марії Примаченко.
Вікторія Котенок. Білоруси ображені, і образу цю не здолати!
Ганна Веселовська. Спектаклі – маркери часу (прем'єри-2020 Львівського національного театру ім. Марії Заньковецької).
Вікторія Котенок. Трилер у трейлері.
Юлій Швець. Машина (перетворення) часу.
Дмитро Дроздовський «Не раб я, а поет!»
Юлій Швець. Лускунчик і Чистота.
Вікторія Котенок .«Животоки», «Весілля в Авлабарі» та «Грішниця».
Прем'єри «Берегині»
Ольга Руданець. Такий сучасний Карпенко-Карий.
Юлій Швець. Світло Лесі (огляд вистав).
Вікторія Котенок .«Кассандра»: у пошуках правди та істини.
Олена Крутова. Трилогія кохання.
Ангеліна Велика. Чи є вихід з матриці? «Пер Гюнт» – перезавантаження.
Дмитро Дроздовський. «Була б людина, а злочин знайдеться».
Вікторія Котенок «Така еквілібристика почуттів на сцені, що заздрять закордоном...»
Юлій Швець . «Драматургія доби», або Невтішний діагноз пострадянському суспільству.
Дмитро Єрмолович-Дашинський. Свіжий вітер над морем. Прем'єри Донецького академічного обласного драматичного театру в Маріуполі.
Юлій Швець. Із сьогоднішнього з любов'ю: «Шинель» у Молодому театрі.
Вікторія Котенок . «Доріан Грей»: конфлікт краси і моралі.

Літнім людям не можна так сильно любити...

Дмитро Єрмолович-Дашинський. «Леді в лавандовому» за твором Вільяма Джона Локка в Полтавському академічному обласному театрі ляльок.

2022

Поетичний роздум про сутність буття людини.

Юлій Швець. Сучасна сім'я в епоху «нового відчуження».

Лариса Іванишина. Будні Радована Третього.

Ангеліна Велика. Коли близькі стають сторонніми.

Вікторія Котенок. Японський нон-фікшн і кримськотатарська феєрія.

Юлій Швець. Ніч у музеї або історія качки.

Іван Боровець. Урок історії Голокосту в театрі.

Юлій Швець. «Зозуля»: довга дорога до Раю.

Юлій Швець. Сила як хитрість: чи заздримо ми Лису Микиті?

Юлій Швець. Вічні сенси і виклики сучасності.

Юлій Швець. Велика плавка в донецькому степу.

Світлана Максименко. Митець і нація.

Ангеліна Велика. «Калігула». Юродивий блазень».

Вікторія Котенок. Бог створив цапа.

Микола Шпильовий. Наближати довгоочікувану перемогу.

2024

Галина Павленко. З цією виставою щось не так.

Ангеліна Велика. Демон у подоба янгола.

Юлій Швець. Національний театр Ісландії: в напряму міфу – в глибині сучасності.

Вікторія Котенок. Херсонці не мовчать.

Вікторія Котенок. Миколайчук на сцені.

Вікторія Котенок. Людина проти системи.

Ангеліна Велика. Хід королеви.

Вікторія Котенок. Сучасні тексти на сцені: теми, ідеї, форми подачі.

Прищепленню професійної лексики, вмінню створювати рецензії-твори сприяє увага до лексико-синонімічних засобів увиразнення мовлення (в даному разі до професіоналізмів) та засобів контекстуально-синонімічного увиразнення мовлення (тропів) рецензій. Тому в обраних рецензіях для опрацювання (роздрукованих) студентам необхідно позначити підкресленнями або ж шрифтовим виділенням слів – професійних лексем (професіоналізмів) режисера-рецензента та лексико-стилістичні засобів (тропів), використаних автором у рецензії.

Систематичне опрацювання високоякісних рецензій фахової преси максимально сприятиме засвоєнню майбутніми режисерами професійної лексики, майстерності художнього викладу критичних міркувань у творах-рецензіях.

Наводимо приклад такої роботи.

Андрій Тулянець

«Мойсей»: уперше як драма

Промислова Дніпропетровщина і класика на сценах місцевих театрів. Що це: проблема соціальна чи мистецтвознавча? Ці давні дискусії між містами, де димлять заводські труби та функціонують драматичні і музичні театри, ведуться не одне десятиліття. Така вже соціально-економічна специфіка цього регіону, де глядач потребує здебільшого полегшеного варіанту сценічних видовищ.

Тому *з цікавістю дивишся* виставу «Бал», в якій домінує поезія Кобзаря (академічний український музично-драматичний театр імені Т. Шевченка, режисер – народна артистка України Л. Кушкова); «Норму» В. Белліні (академічний театр опери та балету, режисер – народний артист України Ю. Чайка); «Короля Ліра» В. Шекспіра (академічний театр російської драми імені М. Горького, режисер – народний артист України Ж. Мельников). Нещодавно у Дніропетровському молодіжному театрі «Камерна сцена» відбулася прем'єра вистави «Мойсей» І. Франка (режисер – заслужений діяч мистецтв України В. Мазур). *Осягнути соціально-художнє значення* цієї вистави неможливо без розуміння сумної історії трупи. У Дніпропетровську був ТЮГ, створений народним артистом України Г. Кононенком. У середині 90-х років волюнтаристським рішенням чиновників обласного управління культури ТЮГ об'єднали з театром ляльок. Чиновники хотіли мати зручний середньостатистичний сценічний гібрид, але «тюгівці» відчайдушно боролися. *Репертуар трупи*, безумовно, строкатий. Та, погодьтеся, якщо драматична поема «Мойсей» І. Франка вперше в Україні інсценізується саме на цій сцені, то є сенс говорити про *творчий потенціал колективу, його власне мистецьке обличчя*.

Послідовно *відтворюючи театральними засобами* концепцію драматичної поеми, режисер Володимир Мазур розкрив у виставі тему віри і зневіри, підкоривши розвиткові цієї теми всі картини постановки – від блукань єврейського народу Аравійською пустелею до появи в епілозі Поета. В інсценізації «Камерної сцени» *яскравий почерк режисера* В. Мазура гармонійно підпорядковується настроям літературного першоджерела, особливостям широкого тематичного і проблематичного діапазону поезії І.

Франка, що обертається навколо пізнання ціннісних параметрів законів буття, часових реалій навколишнього світу – минулого, сучасного, майбутнього. *Точно розплановані мізансцени, підказані емоційно-інтонаційною палітрою віршів, природна й невимушена пластика персонажів, переконливий виконавський ансамбль* – саме ці риси характеризують постановку.

Виразна колористична гама підкреслює гнітючу, напружену атмосферу «Мойсея» (сценограф – заслужений діяч мистецтв України Іван Шулик). *Експресивні й динамічні масові композиції* допомагають виявити контрастну характеристику Юрби. Зокрема, у багатьох картинах сцени словесних сутичок зневірених людей режисер представляє як розгорнуту, сповнену пристрастей мальовничу картину чоловічих та жіночих груп. Цікаво використовує В. Мазур прийоми пластичної поліфонії у зловісно-суворій сцені підступних дій ворогів Мойсея – Авірона (Геннадій Гордельянов) та Датана (Ігор Тітов), яка завершується підбурюванням Юрби. *Похмуро-трагічні настрої* цієї картини оживають в освітлених червоним полум'ям згорблених постатях Юрби, що, поступово насуваючись, обступає то Авірона, то Датана. Підбурювачі простягають над Юрбою свої довгі, мов крила хижаків, кістляві руки. Нестримні лави Юрби, холодний блиск списів, рухи ворогів Мойсея, що їх напружено повторюють змовники, похмурі тони одягу, піску Аравійської пустелі – все це *переконливо відтворює атмосферу* жорсткої зневіри Юрби. Разом з виконавцями режисер створює *детально розроблені акторсько-пластичні образи*, в яких емоційно правдиво розкриваються всі суперечності, настрої, грані й відтінки внутрішнього духовного життя зневірених героїв. Виключаючи зі своєї естетичної програми ілюстративність, описовість, побутову достовірність. В. Мазур *виразно і чітко проводить через увесь спектакль важливу думку* про трагічний конфлікт між нестримним бажанням людей до світла, щастя і підступним насильством, злом, зрадою Авірона, Азазеля (Олександр Масляков), ніде не поворушивши внутрішньої гармонії і художньо цілісного полотна.

У ролі Мойсея та Поета виступив заслужений артист України Анатолій Дудка. В його особі Дніпропетровський молодіжний театр «Камерна сцена» має цікавого майстра, рідкісного актора-стиліста, який прагне утвердити *художню самобутність та ідейно-образний задум* драматичної поеми І. Франка. Користуючись *широкою палітрою голосових барв і нюансів*, виконавець правдиво окреслює драматизм образу Мойсея на тлі розлюченої Юрби. Виконавець в усьому виявляє джерела мудрості персонажа, що надають йому нових рис у спілкуванні з Юрбою. На відміну від інших, тільки

Мойсей усвідомлює необхідність нових блукань Аравійською пустелею. Намагаючись переконати Юрбу, Мойсей-Дудка підкоряється і рухові, і ритмові внутрішнього життя Юрби.

Це виразно втілено трупом у пластичному вирішенні вистави. Мізансценічна структура вистави виявилася складною, але вона переконливо передає своєрідність взаємовідносин Мойсея з Юрбою. У спілкуванні з Юрбою Мойсей знаходить *найтонші нюанси*, уміє всім і кожному пояснити обставини, підкорити неоднорідну масу досягненню поставленої мети. Він розмовляє тихо, але пристрасно. *Голос артиста* наповнюється то гострим душевним болем, відчаєм, то «металево» насиченою барвою у середньому та нижньому регістрах. Актор *зігріває образ* півтонами: підвищеною емоційністю, музичністю мови, м'якою пластичністю, які надають виставі тонкої психологічної проникливості та особливої драматичної інтонаційності. Глибоким драматизмом сповнена *сцена діалогів* Мойсея з Авіроном, Датаном, Азазелем, де яскраво виявився талант А. Дудки: палаючі очі видають у цій стомленій постаті людину, яка була і буде першою. Бо саме Мойсей-Дудка здатний переконувати Юрбу, дарувати Юрбі незламну віру в фінальну перемогу високих ідей боротьби за свою незалежність. Це, безумовно, *надає образу* високого патетичного звучання.

В основі структури дніпропетровської вистави – дослідження характерів зневірених людей, виявлення суспільно-моральної значущості особистості, в яких *найбільш повно розкривається складний процес становлення кожного* з персонажів. Мойсей-Дудка активно бореться за душу кожної людини з Юрби. Бо людина для нього є часткою рідного народу. Театр сприйняв дуже тонко цю *художню своєрідність літературного періоджерела*, психологічно обґрунтовано втілив у виставі.

Кожну сценічну ситуацію у спектаклі режисер В. Мазур використав для підкреслення людської гідності Мойсея, його невтомності у щоденній внутрішній та зовнішній духовній праці. Завдяки вдалому образу головного героя вистава відзначаються *продуманою організацією драматургічного матеріалу, справжньою ансамблевістю*, які творять *стильову цілісність*. Граючи роль Матері, актриса Олександра Галицька *стверджує важливу тему* – людської і громадянської совісті, відповідальності кожного у Юрбі за зроблену справу перед усіма членами суспільства. *Виконавиця веде роль* виразно до дрібниць, реалістично, надзвичайно просто. Разом з тим вона стверджує істину про те, що за побутовою суєтою Юрби необхідно пам'ятати про зміст буття, не забувати про майбутнє, про джерела людських стосунків, взаємовідносин, прагнути до гармонії людини з людиною, обставинами.

Граючи також роль Примари, О. Галицька легко і невимушено переходить від філософської заглибленості до мотивів реального жіночого життя.

В образі Поета, який з'являється у *фіналі вистави*, домінують барви глибокої внутрішньої експресії. Тож кожне його слово сприймається як заповіт нащадкам.

Високий гуманістичний пафос і романтично-бунтарські риси, драматична наснага і прониклива емоційна схвилюваність *органічно поєдналися* в цьому *актуальному сценічному полотні*. Актуальному волелюбними ідеями, філософськими думками та гострим людським болем Каменяря за долю рідного народу.

На практичному занятті окрім відповідей за теоретичною темою (як мінімум за законспектованою темою на лекції) студент робить коротке повідомлення про опрацьовану рецензію: чітко зачитує ряд аспектів, що піддалися кричному аналізу професійним рецензентом, слова-професіоналізми та тропи. Опрацьовані рецензії здаються викладачеві на перевірку як письмові роботи.

По закінченню курсу студент має в своєму методичному надбанні зразки опрацьованих рецензій, програмки та репертуари вистав, які відвідував і на які писав відгуки та рецензії, відеоколекцію кращих вистав театрів України.

Оцінка видів навчальної діяльності у рейтинговій системі			
№ п/п	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Максимальна сума балів (за одне заняття)
1.	Вчасна підготовка до практичних занять (перевірка конспектів)	0,5 балів за 1 питання практичного завдання	$0,5 * 4$ (питання) = 2 бали
2.	Якість усного виступу, використання наочних посібників, опрацювання науково-методичної літератури на практичних заняттях.	2 бал за 1 питання	$2*2 = 4$ бали
3.	Підготовка реферату з виступом	4 бали	$4*1 = 4$ бали
4.	Підготовка реферату без виступу	2 бали	$2*1 = 2$ бали
5.	Виконання додаткового завдання на певну тему	2 бали	$2*1 = 2$ бали
6.	Оригінальні розробки або добір наочних посібників: фото з театральних постановок, відеозаписи вистав, майстер-класів, інтерв'ю, виступів	2-5 балів	$3*1 = 3$ бали

	митців на «круглих столах», творчих зустрічей, нарадах, бенефісах, конференціях тощо.		
7.	Пропущене заняття	-1 бал	1*-1 = -1 бал
8.	Відпрацьоване заняття.	1 бал за кожне питання	1*4 = 4 бали
9.	Участь у дискусіях під час лекційних, практичних та лабораторних занять.	0,5 бала	0,25 * 4 = 1 бал
10.	Суттєве, цікаве та оригінальне повідомлення на практичних та лабораторних заняттях	0,5 бала	0,5 * 2 = 1 бал
11.	Електронна версія конспектів практичного заняття, курсу лекцій, курсових робіт, рефератів (на флешці) тощо	3 бали	1* 3 = 3 бали
12.	Анотація додатково опрацьованої літератури з курсу, бібліографічний опис	2 бали	2 *1= 2 балів
13.	Розробка навчальних та діагностичних тестових завдань для взаємоперевірки за курсом	3 бали	3 *1= 3 бали
14.	Добірка статей (роздрукованих), цитат за певною темою.	2 бали (статті)	2*1 = 2 бали
15.	Участь в рецензуванні (на фестивалях, наприклад, група критиків).	2 бали	2*1 = 2 бали
16.	Організація зустрічі, майстер-класів із провідними мистецтвознавцями, театральними критиками, журналістами.	7 балів	1*7 = 7 балів
17.	Поповнення методичного кабінету новою навчальною літературою з питань курсу	3 бали	1*3 = 3 бали
	ІНДЗ	5–20 балів	1* 5-22 = 5-22 балів

Виводиться загальна кількість балів, що отримали студенти за всі види занять, в тому числі і за ІНДЗ. Таким чином, 100 набраних балів прирівнюється до 100 балів за шкалою оцінювання: національною та ECTS.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої	Високий	відмінно	зараховано

			освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	(творчий)		
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння ос-		задовільно	зараховано

			новних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Низький (рецептивний)		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу			
1-34	F	Незадовільно без права перездачі	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ та оцінка за екзамен.